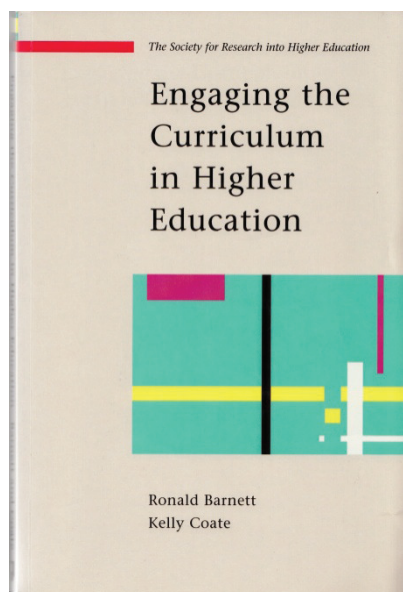

**Ronald Barnett, Kelly Coate,
ENGAGING THE CURRICULUM IN HIGHER
EDUCATION**

Society for Research into Higher Education
and Open University Press, 2005., 195 str.

U posljednje vrijeme značajno raste interes za visoko obrazovanje. Uz ekonomska pitanja (pitanja uloženog novca) s jedne strane, kao vrlo važno pitanje nameće se kurikulum u visokom obrazovanju. Ova knjiga upravo pomaže u rasvjetljivanju i boljem razumijevanju termina kurikula u visokom obrazovanju koji neopravdano nedostaje u javnim raspravama o visokom obrazovanju kao i dokumentima koji se tiču visokog obrazovanja. Autori problematiziraju ovu tematiku na vrlo zanimljiv način, sagledavajući je iz pedagoške perspektive ali i filozofijske, sociološke i ekonomske. Autor knjige Ronald Barnett profesor je na Institutu za obrazovanje Sveučilišta u Londonu gdje je od 1994. do 2001. godine bio i dekan Profesionalnog razvoja. Kelly Coate znanstvena je suradnica u Školi za cjeloživotno obrazovanje i razvoj Međunarodnog Instituta za obrazovanje Sveučilišta u Londonu. Njezini su istraživački interesi u području učenja i poučavanja u visokom obrazovanju, visokoškolski kurikulum, socijalna pravda i pitanja jednakosti.

Knjiga je koncipirana tako da nakon zahvale autora i uvoda slijedi sadržaj koji je podijeljen na tri dijela, potom slijedi sažetak i promišljanja, prilozi, literatura, tablica predmeta i tablica autora. Svaki dio knjige sastoji se od nekoliko pripadajućih poglavlja; prvi dio **Mogućnosti kurikula** sadrži poglavlja; (*Kurikul: termin kojeg nema, Razumijevanje kurikula, Visoko obrazovanje u doba nesigurnosti, Oblikovanje kurikula*), drugi dio **Znakovi postojanja kurikula** sadrži poglavlja; (*Dinamika kurikula, Znati, Djelovati, Biti, Angažman*), treći dio **Izgledi uključivanja u kurikulum** čine poglavlja; (*Uključivanje u kurikulum, Uključivanje studenata, Uključivanje profesora*). Priloge knjizi čine popisi odabranih projekta razvoja kurikula te korisni podatci o Društvu za istraživanja u visokom obrazovanju (pogodnosti i mogućnost za članove). Autori u uvodnom dijelu knjige postavljaju neka pitanja iz kojih proizlaze sva ostala pitanja koja se poslije u knjizi tematiziraju u terminu kurikula u visokom obrazovanju. To su sljedeća pitanja; koje je vještine potrebno imati u nastavnom planu i programu, što treba razmatrati u dizajnu visokoškolskog kurikula, kako organizirati nastavu u visokom obrazovanju, koje je sadašnje stanje znanja u raznim znanstvenim disciplinama, koje bi mjesto trebale imati vještine u kurikulumu, treba li staviti naglasak na emocije studenata ili na znanje i vještine? Iako se termin kurikulum u visokom obrazovanju ne spominje u dokumentima ili raspravama ideja i važnost kurikula devedesetih se godina počela implementirati u obrazovni sustav visokog obrazovanja i to; (poput brige o financijama, strukturi institucija, istraživanjima i drugim važnim pitanjima). U prvom dijelu knjige **Mogućnosti kurikula** ističe se ideja o važnosti termina kurikulum u visokom obrazovanju. Kurikulom se provode ideje o visokom obrazovanju, realiziraju vrijednosti, uvjerenja, učenje, pitanja discipline, individualiteta, pedagoške odgovornosti profesora i njihovog poučavanja. Međutim, vjerojatno najvažnije pitanje jest: Čemu služi kurikulum? Ili još preciznije: Koja se vrsta ljudskog razvoja promiče kurikulumom? Koji elementi kurikula potpomažu njegov razvoj? Nadalje, autori izdvajaju ključne odrednice koje treba prihvatiti prilikom odabi-

ra okvira za kurikulum, a to su: a) kurikulum daje sliku društva u kojem se nalazi, b) skriveni je kurikulum snažan i prožima sve i c) moć znanja u postavljanju je temelja kurikula. Budući da je svijet u kojemu živimo kompleksan, nužno traži i promjene u kurikulumu, a da bi se odredio smjer kretanja tih promjena, neobično je važno sagledati u kom pravcu idu promjene društva u 21. stoljeću. U svijetu koji se mijenja kurikulum podrazumijeva dvije vrste odgovornosti; 1. Odgovornost studenata - treba li kurikulum razvijati kod studenata odgovornost prema: a) disciplini i standardu, b) svijetu posla, c) društvu, d) samome sebi i druga vrsta odgovornosti odnosi se na stvaranje kurikula – koje su njihove odgovornosti?. Također nameću se sljedeća važna pitanja; Što je to uspjeh u svijetu rada? Što je uspjeh u obrazovanju studenata? Koja će vrsta znanja biti potrebna u svijetu koji se mijenja? Autori ističu tezu da u nesigurnom dobu stalnih promjena, kurikuli imaju tendenciju postati kurikuli rizika: moraju sadržavati dozu nepredvidivosti i otvorenosti prema promjenama. Kao zaključna misao ističe se da ideje **znati, djelovati i biti** mogu formirati ključnu dimenziju kurikula koje ne mogu egzistirati odvojeno. U drugom dijelu **Znakovi postojanja kurikula** autori detaljno razrađuju ideje znati, djelovati i biti te ističu važnost angažmana studenata i profesora oko izrade i provedbe kurikula. Pritom je naglasak na tome da profesori potiču studente **da budu i da djeluju**. Također se ističe kako je za razvoj kurikula važno znanje, ali isto tako je važno djelovanje (samostalni angažman studenata), tj. stvoriti ontološki prostor sposobnost da studenti razvijaju samosvjesnost, samopouzdanje, mogućnost da sami sebe usmjeravaju i kritički promatraju. Treći je dio knjige **Izgledi uključivanja u kurikulum**. Izraz *engaging* (uključivanje) ima dva značenja. Prvo se odnosi na uključivanje u nešto, a sa sobom povlači riječi uspješnost, učinkovitost, snaga, posao i ishodi, dok je drugo značenje više osobnog karaktera - biti povezan s nekim nekom dugoročnom vezom koja čak može imati emocionalni karakter. To je jedan od izazova kurikula i

može se pretpostaviti da je to fiksna količina intelektualne i osobne energije i traženja da se ona usmjeri bez nekog prevelikog gubitka ili ohrabri studenta da nađe nove izvore energije u sebi i tako poboljša kvalitetu studiranja. Kurikulum u visokom obrazovanju razvija se u dva smjera; horizontalni i vertikalni. Horizontalni razvoj zahtijeva angažman profesora prema razvoju studenta u samosvjesno biće koje će se dalje samostalno razvijati. Vertikalni razvoj podrazumijeva sam rad studenta i njegov vlastiti razvoj, ispunjenje njegovih potencijala koje želi razviti. Za svaki kurikulum koji će se izraditi u 21. stoljeću postoje tri projekta (međusobno povezana) koja će se lako prepoznati prema karakterističnim pitanjima:

1. Kako studenti mogu dati legitimne tvrdnje u ovom nesigurnom svijetu? (Projekt znanja)
2. Kako studenti mogu djelovati u svijetu, kako se povezati s ostalima, znajući da će uvijek postojati izazovi i prepreke u tom djelovanju? (Projekt djelovanja)
3. Kako studenti mogu zadržati samosvijest u svijetu koji je otvoren, fluidan i pun natjecanja kao što je pun prilika? (Projekt biti)

I za kraj autori naglašavaju važnost ideje ekologije kurikula, a to znači da je efektivan onaj kurikulum u kojem je energija na visokoj razini, što znači da se ne rasipa, već je ima dovoljno da samu sebe održava.

Budući da je vrlo malo literature koja se bavi problematikom visokoškolskog kurikula, ova je knjiga svakako dobrodošla za pedagošku teoriju i praksu. Knjiga je prije svega namijenjena sveučilišnim profesorima i studentima, ali i obrazovna politika može u njoj svakako naći zanimljive i korisne informacije. Također, vrijednost knjige je što pruža moderan pogled na mnoga pitanja visokoškolskog kurikula kao nezavršenog i dinamičnog procesa.

Maja Rukavina, asistentica
Sveučilište u Zadru, Odjel za
nastavničke studije u Gospiću